

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 11-10-2021 r.

DOOŚ-TSOOŚ.410.15.2020.2.BW/MR

Pan

Marek Gróbarczyk

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Infrastruktury**

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na wniosek z 8 września 2021 r., znak: DGWiŻŚ-7.703.13.2021, o wydanie opinii do projektu *VI aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* (dalej: VI AKPOŚK) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (dalej: prognoza), ze względu na wprowadzone do tych dokumentów modyfikacje, poniżej przedstawiam opinię uzupełniającą w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W oparciu o art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.; dalej ustawa ooś), organ opracowujący projekt, o którym mowa w art. 46 lub art. 47 ust. 1 tej ustawy, poddaje projekt, wraz z prognozą, opiniowaniu przez właściwe organy. W przypadku VI AKPOŚK wniosek o wydanie stosownej opinii skierowano do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (dalej: GDOŚ) pismem z 25 listopada 2020 r., znak: GM-DGWiZS-6.035.1.2020. W odpowiedzi GDOŚ w piśmie z 28 grudnia 2020 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.410.15.2020.BW/MR, przedstawił opinię.

Zgodnie z wyjaśnieniami podmiotu opracowującego VI AKPOŚK w piśmie z 8 września 2021 r., do projektu dokumentu zostały wprowadzone modyfikacje, które nie zostały objęte poprzednią opinią sporządzoną w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zmiany te wynikają z nowo przyjętych uchwał aglomeracyjnych i pod względem ilościowym prezentują się następująco:

- budowa nowych oczyszczalni ścieków – było 66 szt., obecnie: 55 szt.;
- inne inwestycje na oczyszczalniach – było: 1040 szt., obecnie: 923 szt.;
- budowa kanalizacji sanitarnej – było: 5777 km, obecnie: 8065 km;

- modernizacja kanalizacji – było: 5211 km, obecnie: 2964 km.

W przypadku budowy nowych oczyszczalni ścieków ogólna liczba inwestycji uległa zmniejszeniu, ale jednocześnie dodane zostały inwestycje w nowych lokalizacjach.

Z analizy przedłożonej dokumentacji wynika, że należy podtrzymać zawarte w poprzedniej opinii uwagi i wnioski. Szczególny niepokój, podobnie jak poprzednio, budzi rozbudowa sieci kanalizacyjnej, zwłaszcza na terenach, które podlegają ochronie. W dokumencie przewidziano łącznie realizację aż 8 065 km nowych sieci kanalizacyjnych, co jest zwiększeniem względem poprzedniego materiału o ponad 2 000 km. Część z nich umiejscowiona będzie na terenach, na których ochroną objęte są ekosystemy wodne, w tym torfowiskowe, które mogą znacząco ucierpieć na skutek budowy tego typu infrastruktury, lub są zasiedlone przez gatunki roślin i zwierząt wrażliwe na wahania (a zwłaszcza na obniżenie) poziomu wody. Tak jest przykładowo z obszarem specjalnej ochrony ptaków Dolina Górnej Łabuńki PLB060013. Prognoza nadal skupia się natomiast na wpływie budowy/modernizacji oczyszczalni ścieków, pomijając analizy dotyczące sieci kanalizacyjnej. Konieczne jest zatem przeanalizowanie wpływu realizacji sieci kanalizacyjnej na środowisko, w tym zwłaszcza na zasoby wodne płytko położone oraz siedliska (w szczególności torfowiska) i gatunki, w tym przedmioty i cele ochrony form ochrony przyrody, które są przecinane przez projektowaną infrastrukturę liniową.

Zastrzeżenia budzą również przedstawione w dokumentacji analizy oddziaływania planowanych inwestycji związanych z budową nowych oczyszczalni ścieków na obszary Natura 2000. Znaczący negatywny wpływ na ww. obszary chronione wykluczono bowiem wyłącznie na podstawie przesłanki odniesienia wielkości projektowanej budowli do powierzchni obszaru Natura 2000. Takie podejście jest błędne. Może bowiem zaistnieć taka sytuacja, że oczyszczalnia, choć zajmująca znacznie poniżej 1% powierzchni obszaru Natura 2000, może zostać zlokalizowana w granicach siedliska przyrodniczego lub miejsca występowania gatunku stanowiącego przedmiot ochrony obszaru. Jeżeli będzie to istotny płat siedliska lub stanowisko gatunku, kluczowy dla funkcjonowania danego przedmiotu ochrony w obszarze, to może zaistnieć znaczące negatywne oddziaływanie na ww. przedmiot ochrony, a zatem na cały obszar Natura 2000. Ponadto nawet niewielkie oddziaływanie, które wpłynie na założone cele ochrony gatunków oraz siedlisk, dla których obszar Natura 2000 został utworzony, może zostać uznane za znaczące. Wymagana jest zatem analiza nie odnosząca się wyłącznie do powierzchni przedsięwzięcia i terenu chronionego, ale do konkretnego wpływu na przedmioty i cele ochrony obszaru. Tylko takie badanie pozwoli definitywnie wykluczyć znaczące negatywne oddziaływania na obszary Natura 2000. Wątpliwości powyższego rodzaju są o tyle uzasadnione, że sama prognoza pośrednio wskazuje na taką możliwość, np. na stronie 160, gdzie analizowany jest wpływ na obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037. Należy podkreślić, że w przypadku identyfikacji w prognozie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy ooś lub braku możliwości wykluczenia tego oddziaływania, zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy ooś, projekt takiego dokumentu nie może zostać przyjęty, o ile nie zostaną spełnione łącznie wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098). W przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, należy w prognozie wyraźnie przeanalizować i wykazać spełnienie tych przesłanek.

W prognozie nadal brakuje również analizy oddziaływania planowanych zamierzeń inwestycyjnych, zwłaszcza budowy sieci kanalizacyjnej, na pozostałe tereny objęte ochroną obszarową, jak parki krajobrazowe, rezerваты przyrody i inne, w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony tych obszarów.

Nadal nie jest znana skala usunięcia roślinności, stąd praktycznie nie można ocenić jej skutków środowiskowych. Należałoby to uzupełnić podając przynajmniej przybliżoną wielkość przewidywanej wycinki. W opracowaniu zabrakło także opisu możliwych działań kompensujących, związanych z usuwaniem roślinności, w postaci nasadzeń zastępczych drzew i krzewów. Powyższe wiąże się z możliwością przzerwania korytarzy ekologicznych. Co prawda przewidziane w dokumentacji inwestycji nie będą powodowały zablokowania krajowych i międzynarodowych korytarzy migracyjnych, jednakże mogą one, w szczególności jeśli chodzi o budowę sieci kanalizacyjnych i nowych oczyszczalni ścieków, spowodować zaburzenie w funkcjonowaniu, a nawet likwidację lokalnych korytarzy ekologicznych. Przykładowo, wycinka roślinności na potrzeby sieci kanalizacyjnej może nieodwracalnie przerwać szlak wędrówkowy chiropterofauny, natomiast osuszenie podmokłego terenu na potrzeby realizacji oczyszczalni ścieków może zlikwidować korytarze migracyjne herpetofauny.

Wyjaśniam, że niniejsza dodatkowa opinia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko obejmuje jedynie nowe elementy projektu dokumentu oraz wynikające z nich zmiany prognozy, których nie uwzględniała podstawowa, wcześniej wydana, opinia GDOŚ (pismo z 28 grudnia 2020 r., znak: DOOŚ- TSOOŚ.410.15.2020.BW/MR). Niniejsza opinia nie jest korektą uprzednio przekazanego stanowiska ani nie stanowi wyrazu akceptacji GDOŚ dla modyfikacji wprowadzonych w prognozie, jako odpowiedzi na wcześniej sformułowane uwagi i zastrzeżenia.

Z poważaniem,

ANDRZEJ SZWEDA-LEWANDOWSKI
Generalny Dyrektor
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/